

Diplomová práce: *Louis Leger – zprostředkovatel francouzsko-českých kulturních vztahů*

Autor DP : Bc. Adéla Klapilová

Vedoucí : Dr. PhDr. Renáta Listíková, MCF

Oponent : PhDr. Catherine Ébert, PhD.

Diplomantka se zaměřila na osobnost francouzského slavofila, slavisty a propagátora české otázky ve Francii ve druhé polovině 19. století, Louise Legera. Zaujalo ji především Legerovo dopisování s elitou českého kulturního a uměleckého života. Ve vybraném epistolárním souboru, psaném česky i francouzsky, zahrnujícím Legerem psanou i přijatou korespondenci a uloženém v Literárním archivu Památníku Národního písemnictví (LAPNP), zkoumá Legerův zájem o českou otázku. Tuto tematickou fokalizaci podepírá nástinem historického procesu, kdy v 2. půli 19. století český národ vyvíjel snahy pokračovat ve své kulturní a politické emancipaci.

Velkým kladem práce je fakt, že orientace na tohoto průkopníka francouzské slavistiky a volba archivního materiálu jsou samy také do značné míry průkopnické: autorka čerpá z primárních zdrojů v LAPNP, s tím, že značná část Legerových textů (článků, zpráv, korespondence, projevů...) nebyla do současnosti zpřístupněna nebo vydána.

Přínos práce by však byl mohl být nesrovnatelně větší, kdyby se byla A. Klapilová vystříhala několika závažných nedostatků, jejichž dopad umocňují pak prohrašky „lehčič“, leč nikoli nepodstatné.

Za základní slabinu považuji metodologickou nevyhraněnost přístupu a odborně nevyzrálé nakládání s archiváliemi. Diplomantka v úvodu uvádí, jaké Legerovo korespondenční období bude „analyzovat“ a „interpretovat“, přičemž způsob, jakým s texty poté zachází, jen málokde odpovídá těmto termínům: v části práce, která má být jejím jádrem, jsou želbohu autorčiny „analýzy“ či „interpretace“ ponejvíce parafrází vybraných úryvků, či dokonce jen jejich zhuštěným překladem. Nanejvýš jim lze přiznat povahu komentáře, a to ještě spíše rázu publicistického, veskrze

popularizačního než odborného. Autorka tak zároveň, zůstávajíc na povrchu textů, nechává doslova ležet ladem mnoho výroků a postřehů všech pisatelů (Legera a jeho českých korespondentů), odkud by byla mohla při pronikavém vhledu a fundovaně interpretační práci vytěžit cenná zjištění a hypotézy¹.

S touto slabinou zřejmě souvisí to, že A. Klapilová nedostatečně rozlišuje v sekundární literatuře mezi vědeckými a ostatními referencemi a zachází s nimi jako s prameny téhož druhu (např. Mauroisovy *Dějiny Francie*). Toto mísení je o to zřetelnější, že značné části této DP jsou – což bohužel přispívá k oslabení její úrovně – převážně či zcela kompilační. Jistě, pro skizzu dějinné situace v určitém kulturním časoprostoru všichni přejímáme z pramenů potřebnou „faktografii“, proto zde tuto výtku spojím nikoli s historickým úvodem (byť vždy jde o míru a způsob práce), nýbrž s kapitolou 3.3 o významných osobnostech z Legerova okruhu. Tato část – nerada to říkám – působí jako slepenec určený pro příručku nebo učebnici a s badatelským pronikáním k novým poznatkům nemá nic společného. Na druhou stranu – neboť autorka jde někdy za vytyčenou časovou hranici, tedy za rok 1902, aby některé skutečnosti postihla v kontinuitě – mi v daných souvislostech chybí jméno Paula Claudela, který měl na rozvoji francouzsko-českých vztahů lví podíl i díky tomu, že pro usnadnění kontaktů mohl coby konzul využívat výhod, jež diplomatické postavení skýtá. V bibliografii zas postrádám článek A. Marèse *Louis Léger et Ernest Denis, Profil des deux bohémisants français au XIXe siècle*², a byla bych ráda, aby diplomantka zhodnotila tento text v diskusi při obhajobě.

Ani pochybení mimo oblast metody a vlastní myšlenkové práce není málo. Trpí jimi jazyk, a to jak český, tak francouzština résumé. Autorka poškozuje svou mateřštinu nadměrným užitím pasiva a nominálních vazeb

---

¹ To by ovšem byla musela doplnit poměrně konzervativní historický a historiografický přístup jinými metodami (mám na mysli hlavně studium mentalit a to, co i při své specifčnosti, která samozřejmě klade jeho využití meze, dalo obecnému „dějepisu“), pracovat např. s pojmy kolektivní a individuální reprezentace (určitého jevu, sféry) atd. Alespoň náběhy k této perspektivě však práce nepostrádá, např. s. 47.

² In Bohumila Ferenuhová, *La France et l'Europe centrale (1867-1914) / Francúzsko a stredná Európa (1867-1914)*, Slovanské stúdie n° 2.

(typu „nastával vzrůst“, s. 14; „došlo k překladu“, s. 21), čímž vznikají škrobené a krkolonné formulace. Parataxe na úkor hypotaxe je relativně častá, nečesky znějící kombinace slov („strávit pobyt“, s. 41) jen občasné; užití předložky „kvůli“, které jde proti její etymologii (s. 59), nemohu neuvést proto, že se dnes takto na jazyku prohřešuje většina mluvčích. Faktem, že autorka neumí správně, dle rodu, čísla a pádu, používat zájmeno „jenž, jež, ježž...“ (s. 6, 46, 56), končí sice výčet jazykových slabin autorčiny češtiny, ovšem bez nečistot nezůstala ani francouzština. Překlepy zasáhly i citace (s. 38, pokud ovšem nejde o „věrný“ přepis lapsu scribendi samotného pisatele), a v résumé najdeme kromě nich i prohřešky gramatické a pravopisné („son relation“, s. 77; „cinquantes“, „retour Pinkas“, s. 78; „intêret“, „français“, s. 80). Diplomantka by také samozřejmě měla vědět, že ve vazbě „fonds + vlastní jméno“ se spojovací element „de“ nevyskytuje (s. 76)!

Ke všem těmto nedostatkům se pojí překlepy a jiné nedokonalosti v typografii (s. 18, 22, 47, 69, 72... – čárky, spojovníky, velká versus malá písmena, nesjednocená podoba apostrofu a nejednotné psaní majuskulí typu *Emile* versus *Émile*; nejednotné psaní *archiv* vs. *archív*). Nechci, aby tyto výtky působily školometsky, avšak tyto nedokonalosti svědčí buď o spěchu nebo nesoustředěnosti, popř. neznalosti. Nepatří snad dobrý vztah k času, schopnost pohroužení do textu a péče o jazyk podepřená citem a znalostí, potažmo filologickým povědomím o různých jeho pozadích k výbavě člověka, který se rozhodl pro „naši“ profesi?

Diplomovou práci bc. Adély Klapilové nicméně připouštím k obhajobě, s tím ovšem, aby diplomantka alespoň osvětlila, proč výsledek jejího bádání poškozují tolik nedostatky.

PhDr. Catherine Ébert, PhD.

21.8. 2015, Arnoštov

P.S. Zvědavost mi nedala a nahlédla jsem do autorčiny bakalářské práce. V mezích, v jakých jsem schopna posoudit téma ležící uvnitř mých

zájmových polí, ale vně mé odbornosti, se mi tato práce jeví jako nepoměrně lepší než práce diplomová (nahlédnutí do oponentského posudku BP mi můj názor potvrdilo). Pokusila by se A. Klapilová vysvětlit, kde má tento rozdíl, který je tím víc zarážející, že na DP by měla být vidět větší zralost jejího autora (pochopitelně s vědomím, že na DP máme vyšší nároky než na BP), příčinu?